

із законом, що негативно позначається на їх правосвідомості та поведінці у військовому колективі; отримані в умовах воєнного стану психічні відхилення та невротичні прояви як результат виснажливих бойових навантажень, отриманих поранень чи травм, що проявляються особливо у військовослужбовців молодого віку; концентрація у лавах військовослужбовців значної кількості осіб, як правило, молодого віку, що не змогли себе професійно реалізувати.

Систему детермінант самовільного залишення військової частини або місця служби в умовах воєнного стану і Україні ні індивідуальному рівні складають охарактеризовані у науковій статті морально-психологічні та організаційно-управлінські чинники.

### **Література:**

1. Дмитренко Н. А. Кримінологічна характеристика та запобігання злочинності у Збройних Силах України: дис. ... д-ра філософії: 081 «Право». Херсон, Одеса, 2020. 230 с.
2. Shkuta O.O. Crimes in the Military Sphere: Reasons and Conditions. *European Reforms Bulletin* №2, 2020. с. 74-77. <http://dspace.oduvs.edu.ua/bitstream/123456789/1845/1/74-77.pdf>
3. Кримінологія: Загальна та Особлива частини : підручник/ В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська, О. В. Лисодед та ін. ; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. Харків : Право, 2014. С. 37.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-58>

## **PROBLEMS OF ENSURING STATE LEGAL REGULATION IN THE FINANCIAL INDUSTRY**

## **ПРОБЛЕМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ У ГАЛУЗІ ФІНАНСІВ**

**Rekunenko T. O.**

*PhD in Law, Associate Professor,  
Head of the Department of Education  
Quality Assurance,  
Kharkiv National University  
of Internal Affairs  
Kharkiv, Ukraine*

**Рекуненко Т. О.**

*кандидат юридичних наук, доцент,  
начальник відділу забезпечення  
якості освіти,  
Харківський національний  
університет внутрішніх справ  
м. Харків, Україна*

Фінансова галузь посідає провідне місце у стратегічному розвитку національної економіки, виконуючи водночас важливу соціальну

функцію, оскільки спрямована на задоволення базових потреб населення – надання кредитів, здійснення розрахунків, обчислення та виплату заробітної плати тощо.. Таке регулювання охоплює два ключові елементи: масив адміністративно-правових приписів, що визначають зміст фінансових відносин, формують умови для подальшого розвитку національної економіки та забезпечують конкурентоспроможність держави на міжнародних ринках; системний організуючий вплив спеціально уповноважених державних органів на фінансово-економічні відносини шляхом застосування адміністративно-правових норм та інших юридичних засобів, переважно адміністративного характеру, з метою їх захисту, удосконалення та створення належних умов для подальшого розвитку у контексті забезпечення національної безпеки України [1, с. 105–106].

На наше переконання, розвиток фінансової галузі України можливий лише за умови узгодженої, послідовної та безперервної діяльності всіх елементів механізму адміністративно-правового регулювання. Під адміністративно-правовим регулюванням фінансової галузі варто розуміти комплекс адміністративних норм, які впорядковують відповідні суспільні відносини, тоді як механізм регулювання становить систему взаємопов'язаних і взаємодоповнюючих правових та інших заходів, що закладають підстави для виникнення, розвитку та припинення правовідносин, пов'язаних з організацією та здійсненням фінансово-економічної, кредитної та іншої фінансової діяльності [2].

Беручи до уваги вагому суспільну й економічну роль фінансового сектору, особливо в умовах воєнного стану, державні інституції останнім часом у взаємодії з науковою спільнотою посилили увагу до питань його безпеки та правового регулювання. Зважаючи на нинішні виклики, глобалізаційні процеси та динамічний розвиток суспільних і економічних відносин, обґрунтованим є висновок, що стан фінансової безпеки в сучасних умовах є визначальним фактором реальної незалежності будь-якої держави. Фінансова безпека становить невід'ємний елемент національної безпеки та одну з її провідних складових, оскільки безпосередньо впливає на виконання завдань і функцій органами державної влади та місцевого самоврядування. Вона відображає здатність держави проводити послідовну фінансово-економічну політику, реалізовану через комплекс заходів, спрямованих, зокрема, на підтримання стійкості фінансової системи [3, с. 126].

Е. О. Дмитренко визначає фінанси України як систему економічних відносин, пов'язаних з упорядкованим формуванням і розподілом публічних централізованих і децентралізованих фондів коштів, необхідних для забезпечення функціонування держави та органів місцевого самоврядування [4]. При цьому підкреслюється, що вони регулюються нормами різних галузей права й постають як сукупність

категорій та понять, що формують фундаментальні й системоутворюючі елементи – фінансову галузь і фінансову систему загалом [2].

Фінансово-економічні відносини становлять базис фінансової безпеки, охоплюючи взаємодію між фізичними та юридичними особами у сферах виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних і нематеріальних благ, а також у процесах надання й отримання фінансових послуг. Рівень фінансової безпеки зумовлюється стабільністю цих відносин, що передбачає їхню стійкість, надійність, передбачуваність, а також здатність протистояти внутрішнім і зовнішнім викликам та оперативно адаптуватися до змін середовища. Фінансова безпека гарантує належний рівень захисту економіки держави, створюючи умови для повноцінної реалізації громадянами своїх прав і свобод як у фінансовій сфері, так і в суміжних галузях. Сформована система фінансово-економічних відносин сприяє зростанню добробуту населення, що проявляється в підвищенні доходів громадян і збільшенні надходжень держави від операцій на фінансових ринках [5, с. 104–105].

Отже, забезпечення державно-правового регулювання у галузі фінансів характеризується низкою ознак. По-перше, когерентністю, яка означає, що всі заходи в межах певної політики повинні бути узгоджені між собою, утворюючи єдиний організаційний комплекс і цілісну систему, розвиток якої визначається публічною політикою. У цьому вимірі різні актори взаємодіють між собою під час реалізації публічної політики, вживаючи заходів, спрямованих на досягнення її цілей відповідно до власних інтересів і повноважень. По-друге, ієрархічністю – політика має вибудовуватися за принципом чіткої вертикалі, коли прийняті на вищому рівні рішення послідовно реалізуються «зверху вниз» відповідними адміністративними, виконавчими, експертними та контрольними органами в межах встановленої компетенції. Ідеальною моделлю є скоординованість дій органів різних рівнів та наявність налагодженого зворотного зв'язку. По-третє, інструментаризмом – наявністю ефективного інструментарію, тобто системи засобів передавання рішень, моніторингу їх виконання, коригування планів і заходів, мобілізації необхідних ресурсів та оцінки результативності реалізації політики [6, с. 215–217].

Забезпечення державно-правового регулювання у галузі фінансів покладається на спеціальних суб'єктів, які, зокрема, здійснюють запобігання правопорушенням у цій сфері. Фінансова безпека як ключовий елемент національної безпеки істотно впливає на реалізацію завдань і функцій державними органами та органами місцевого самоврядування. Діяльність суб'єктів забезпечення державно-правового регулювання у сфері фінансів включає реалізацію контрольних та управлінських повноважень суб'єктів публічного управління у фінансово-економічних відносинах, формування, розгляд, ухвалення, коригування й виконання бюджетів, справляння податків та інших

обов'язкових платежів, митно-тарифне регулювання та переміщення товарів через митний кордон, організацію функціонування банківських установ і банківської системи загалом, регулювання організаційно-економічних, виробничих і майнових відносин, забезпечення функціонування господарського механізму держави, а також підтримання економічної безпеки й стабільності економіко-правового регулювання суспільних відносин, гарантування економічних прав і законних інтересів фізичних та юридичних осіб.

Узагальнюючи викладене, слід констатувати, що державно-правове регулювання у галузі фінансів реалізується через сукупність адміністративних норм, які впорядковують суспільні відносини між фізичними та юридичними особами у процесі здійснення фінансово-економічної, фінансово-кредитної та іншої фінансової діяльності. Воно охоплює два базові компоненти: масив адміністративно-правових норм, що визначають зміст фінансових відносин, формують умови для розвитку національної економіки й забезпечують конкурентоспроможність держави на світових ринках; а також системний організуючий вплив спеціально уповноважених державних органів на фінансово-економічні процеси за допомогою адміністративно-правових та інших юридичних засобів з метою їх захисту, удосконалення та формування належних умов для подальшого розвитку у вимірах національної безпеки України.

Фінансова безпека, як одна з ключових складових національної безпеки, впливає на практичну реалізацію завдань і функцій держави всередині країни, а забезпечення ефективного державно-правового регулювання у цій сфері, особливо в умовах воєнного стану, має здійснюватися в комплексі та бути узгодженим як на внутрішньому, так і на зовнішньому рівнях. Головною метою такої діяльності є вплив на посадових осіб та громадян з метою нейтралізації чинників, що зумовлюють деліктну поведінку у фінансовій сфері, а також попередження й припинення правопорушень. Усі названі суб'єкти формують єдину систему запобігання, однак нині її функціонування ускладнюється низкою недоліків, серед яких – розосередженість розгалуженої мережі органів різної відомчої належності та відсутність належного, чітко налагодженого міжвідомчого співробітництва.

### Література:

1. Люх В. В. Адміністративно-правові засади оптимізації діяльності правоохоронних органів у сфері забезпечення фінансової безпеки держави: дис. ...канд. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, 2021. 204 с.

2. Рекуненко Т. О. Фінансова галузь як об'єкт адміністративно-правового регулювання. *Право і суспільство*. 2023. №2. Т. 2. URL: [http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/2\\_2023/part\\_2/73.pdf](http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2023/2_2023/part_2/73.pdf)
3. Курс адміністративного права України : підручник / за заг. ред. О. В. Кузьменко. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
4. Дмитренко Е. О. Місце та роль фінансово-правової відповідальності у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України. *Фінансове право*. 2018. № 4 (18). С. 39-42.
5. Клімова С. М. Адміністративно-правове регулювання управління публічними фінансами: функції, цілі та механізми. *Юридичний бюлетень*. 2018. Вип. 6 (6). С. 102–108.
6. Буга Г. С. Забезпечення безпеки у сфері діяльності небанківських фінансових установ в Україні: адміністративно-правові засади : монографія. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. 404 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-558-7-59>

**ANALOGY OF LAW AND RIGHT IN CASES  
OF TAX SANCTIONS: EUROPEAN STANDARDS  
AND UKRAINIAN JUDICIAL PRACTICE**

**АНАЛОГІЯ ЗАКОНУ ТА ПРАВА У СПРАВАХ  
ПРО ПОДАТКОВІ САНКЦІЇ: ЄВРОПЕЙСЬКІ СТАНДАРТИ  
ТА УКРАЇНСЬКА СУДОВА ПРАКТИКА**

**Leshchenko O. V.**

*Candidate of Law,  
Associate Professor of the Department  
of Constitutional,  
International Law and Public Law  
Disciplines,  
Kyiv University of Intellectual  
Property and Law,  
Kyiv, Ukraine*

**Лешенко О. В.**

*кандидат юридичних наук,  
доцент кафедри конституційного,  
міжнародного права та публічно-  
правових дисциплін  
Київський університет  
інтелектуальної власності та права  
м. Київ, Україна*

Обґрунтування судових висновків базується також на застосуванні підходів, вироблених у практиці ЄСПЛ (справа «Westberga Taxi AB and Vulic v. Sweden» [1]), де обґрунтовується, що податкові штрафи мають каральний характер і підпадають під гарантії ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами), що полягають у